

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**Інноваційні технології в агрономії, землеустрої,
лісовому та садово-парковому господарстві**

29 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 378:63:001(063)

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Карпук Л.М., д-р с.-г. наук, професор.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Василенко О.І., доктор філософії.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук, доцент.
Комарова Н.В., доктор філософії.
Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Мостипан О.В., доктор філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, лісовому та садово-парковому господарстві»:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників, 29 жовтня
2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 74 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного
редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть
автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

УДК: 633.11:631.581.5

ПЕРВУШИН В.В., магістрант

БОЮКА Б.Р., магістрант

Наукові керівники – ПАНЧЕНКО Т.В., ФЕДОРУК Ю.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

У роботі досліджено економічну ефективність вирощування озимої пшениці залежно від технології вирощування (традиційної, інтенсивної та ресурсозберігаючої) на прикладі сортів Перлина Лісостепу та Лісова пісня. Проведено розрахунки собівартості, врожайності, прибутку та рентабельності. Встановлено, що витрати на вирощування коливалися від 12463,00 до 16431,00 грн/га залежно від технології. Інтенсивна та ресурсозберігаюча технології дозволяють оптимізувати витрати, підвищити врожайність і забезпечити стабільний прибуток.

Ключові слова: пшениця озима, економічна ефективність, собівартість, рентабельність, інтенсивна технологія, ресурсозберігаюча технологія, врожайність.

Пшениця озима займає провідне місце у структурі посівних площ України та світу, забезпечуючи значну частку продовольчого балансу [1]. Її продуктивність та економічна ефективність залежать від комплексу агротехнічних заходів, серед яких ключовими є система обробітку ґрунту, норми удобрення, норми висіву, засоби захисту та вибір технологічної моделі вирощування [2, 3].

Традиційна технологія передбачає класичний обробіток ґрунту й помірні норми удобрення та захисту, тоді як інтенсивна базується на оптимізації живлення, комплексному застосуванні засобів захисту, використанні високопродуктивних сортів та підвищених доз мінеральних добрив [4]. Порівняльні дослідження свідчать, що інтенсивна технологія, хоча й потребує більших інвестицій, за сприятливих умов дозволяє отримати вищу урожайність і підвищений рівень рентабельності [5, 6].

Разом із тим надмірна інтенсифікація може призводити до підвищення собівартості та зниження економічної віддачі, якщо приріст урожайності не компенсує додаткових витрат. Тому вибір між традиційною та інтенсивною технологіями має ґрунтуватися на аналізі їхньої економічної ефективності в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах [1, 7].

Науковцями розглядається економічна ефективність як комплексний показник, що поєднує урожайність, структуру собівартості (паливо, техніка, ЗЗР, добрива, праця), ризики та прибутковість (рентабельність, окупність). Багато авторів підкреслюють [8], що оцінка повинна враховувати не лише прямі витрати, а й довготривалі зміни родючості ґрунту та енерговитрати технологій.

Порівняльні дослідження показують, що сучасні енергозберігаючі mini-till і no-till технології значно знижують витрати на паливо, амортизацію та ремонт техніки, що робить їх економічно привабливими в багатьох умовах. При цьому приріст урожайності залежить від зони, попередника та строків сівби [9].

Дослідження проводили в умовах центральної експериментальної бази – дослідне поле Білоцерківського національного аграрного університету, які розміщені в центральному Лісостепу України у 2023–2025 роках. Повторність досліду триразова, розміщення повторень з сортами в три яруси, за технологіями вирощування – в один ярус. Загальна площа дослідів з сортами 0,5 га. Площа елементарної ділянки – 0,25 м².

Щоб визначити різницю в собівартості зерна сортів озимої пшениці залежно від технології вирощування, проведено розрахунки економічної ефективності (табл. 1).

За результатами досліджень встановлено, що витрати на вирощування сортів Перлина Лісостепу та Лісова пісня коливалися в межах від 12463,00 до 16431,00 грн/га залежно від застосованої технології.

Застосування інтенсивної технології сприяло зростанню урожайності: до 61,8 ц/га у сорту Перлина Лісостепу та 55,8 ц/га у сорту Лісова пісня. Це забезпечило відповідний рівень прибутку – 33009,00 грн/га і 28280,00 грн/га. Водночас такі показники економічної ефективності, як собівартість та рентабельність, суттєво не відрізнялися між сортами.

Таблиця 1 – Економічна ефективність вирощування сортів озимої пшениці м'якої залежно від технології вирощування, 2024-2025 рік за цінами 2025 року

№ варіанту	Урожайність, ц/га	Витрати на вирощування, грн.	Виручка від реалізації продукції, грн.	Прибуток, грн.	Собівартість, грн./ц	Рентабельність, %
Перлина Лісостепу						
Інтенсивна технологія	61,8	16431,00	49440,00	33009,00	265,87	200,89
Енергозберігаюча технологія	47,9	12124,00	38320,00	26196,00	294,86	171,31
Традиційна технологія	28,6	12463,00	22880,00	10417,00	435,77	83,58
Лісова пісня						
Інтенсивна технологія	55,8	16360,00	44640,00	28280,00	293,19	172,86
Енергозберігаюча технологія	47,9	12068,00	38320,00	26252,00	293,70	172,39
Традиційна технологія	30,7	12486,00	24560,00	12074,00	406,71	96,70

Аналіз показав, що для сорту Перлина Лісостепу найбільш економічно вигідним є застосування інтенсивної технології: собівартість у цьому варіанті була найнижчою, а рентабельність досягла 200,89 %.

Для сорту Лісова пісня найкращі результати забезпечили як ресурсозберігаюча, так і інтенсивна технології. У цих варіантах рівень прибутку становив 26252,00–28280,00 грн/га, а максимальна рентабельність перебувала в діапазоні 172,39–172,86 %.

Економічна ефективність вирощування озимої пшениці визначається передусім технологією, тоді як відмінності між сортами незначні. Інтенсивна технологія забезпечує найвищу врожайність і прибутковість для Перлини Лісостепу, а для Лісової пісні оптимальними є інтенсивна та ресурсозберігаюча технології. Застосування передових методів дозволяє підвищити рентабельність і стабільність прибутку незалежно від сорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кривенко А. І. Економічна ефективність елементів технології вирощування пшениці озимої у сівозмінах Південного Степу України. Наукові доповіді НУБіП України. 2019. – № 2 (78). URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/12345>
2. Esaulko A. Economic efficiency of winter wheat cultivation according to traditional and zero technology. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences. 2019. URL: <https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405>
3. Pismennaya E. Economic efficiency of winter wheat cultivation by No-till vs Traditional. European Proceedings. 2020. URL: <https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405>
4. Shebanin V., et al. Assessment of the economic efficiency of growing winter wheat using the resource-saving Mzuri-ProTil technology. Science Horizon. 2025. Т. 28, № 3. С. 45–52.
5. Позняк В. В. Економічна ефективність застосування ретарданту Хлормекват-хлорид на пшениці озимій (за різних норм висіву і удобрення). Таврійський науково-випробувальний вісник. 2019. Вип. 110. С. 112–118.
6. Umrykhin N., et al. Productivity and economic efficiency of winter wheat cultivation depending on preceding crops and sowing dates. International Journal of Agricultural Technology AATSEA. 2024. Vol. 20, No. 2. P. 135–144.
7. Горобець С. Н., та ін. Удосконалення елементів технології вирощування пшениці озимої (захист рослин). Вісник аграрної науки. 2021. № 9. С. 50–55.
8. Шебанін В., та ін. Assessment of the economic efficiency of growing winter wheat using the resource-saving Mzuri-ProTil technology. Science Horizon. 2025. Т. 28, № 3. С. 45–52.
9. Позняк В. В. Економічна ефективність застосування ретарданту Хлормекват-хлорид на пшениці озимій (різні норми висіву і удобрення) // Таврійський науково-випробувальний вісник. 2019. Вип. 110. С. 112–118.

ЗМІСТ

Первушин В.В., Боюка Б.Р., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. Урожайність та економічна ефективність вирощування сортів пшениці озимої м'якої залежно від технології вирощування в умовах Лісостепу України.....	3
Комісар Є.В., Ячиченко О.В., Михайлюк Д.В., Панченко Т.В. Біоенергетична ефективність вирощування зерна сої залежно від сорту та фракції висіяного насіння.....	5
Горбатюк В.А., Музиченко В.Р., Волинець Я.О., Панченко Т.В. Елементи структури урожайності та якості зерна сортів пшениці озимої в умовах Правобережного Лісостепу України.....	7
Глухова О.В., Грабовський М.Б. Продуктивність кукурудзи на зерно залежно від рівня удобрення.....	8
Кадькало В.М., Городецький О.С. Вплив сортових особливостей і норм висіву на продуктивність ріпаку озимого в умовах ТОВ «Агросленд» Білоцерківського району Київської області.....	10
Чижова Є.С., Козак Л.А. Формування елементів структури урожаю та урожайності ріпаку озимого залежно від норм висіву.....	11
Щербатюк В.В., Козак Л.А. Урожайність пшениці озимої залежно від стимуляторів росту в умовах Лісостепу України.....	13
Лозінський Б.М., Грабовський М.Б. Вплив сортових особливостей на ефективність технології вирощування пшениці ярої.....	15
Савченко В.В., Колесніков М.О. Формування врожайності гібридів соняшнику в умовах зони Степу України.....	17
Кравченко С.О., Пашенко Ю.П. Дослідження солестійкості сортів пшениці озимої на етапі проростання.....	18
Царук С.І., Вишневський А.В. Лісівничо-екологічна оцінка стану лісового фонду Клесівського надлісництва.....	20
Хилевич В.С., Вишневський А.В. Еколого-лісівничі особливості лісів Центрального Полісся (на прикладі ДП «Словечанський лісгосп АПК»).....	22
Тарарук В.С., Вишневський А.В. Еколого-лісівничі особливості лісів у Дубенському надлісництві.....	23
Левківський О.О., Вишневський А.В. Екологічна оцінка стану і динаміки лісів Коростишівського надлісництва.....	24
Доровесв В.М., Вишневський А.В. Еколого-лісівничі особливості, охорона та відновлення лісів ДП «Пулинський лісгосп АПК».....	25
Голуб Б.Р., Прядка Т.М. Пріоритети оптимізації землекористування в сучасних умовах.....	26
Склярів В.Г., Прядка Т.М. Напрями удосконалення механізмів управління територіями міських землекористувань.....	27
Семенченко Н.М., Прядка Т.М. Роль земель комунальної власності у формуванні сучасної моделі землеволодіння та землекористування.....	28
Гаврик С.І., Прядка Т.М. Теоретико-методичні основи управління земельними ресурсами в парадигмі сталого розвитку.....	30
Кучер Т.Р., Кучер Л.І., Панчук Т.В. Вплив елементів технології живлення на врожайність та структуру врожаю ріпаку озимого.....	31
Єзерковська Л.В., Олешко Н.Л., Дудник С.А., Бахмач В.І., Даманський В.В. Зміна водно-фізичних властивостей ґрунту, залежно від способів основного обробітку та удобрення.....	33
Мартиненко О.О., Заболотній В.С., Головатенко В.В., Лозінський М.В. Детермінація в F ₁ і трансгресивна мінливість кількості колосків головного колоса у популяції F ₂ пшениці м'якої озимої за внутрішньовидових схрещувань.....	34
Самородченко Є.С., Птуха Б.В., Козаченко О.О., Лозінський М.В. Успадкування в F ₁ і трансгресивна мінливість довжини головного стебла у популяції F ₂ пшениці м'якої озимої отриманих за реципрокних внутрішньовидових схрещувань.....	36
Романяк М.С., Івашина Д.Ю., Лялько В.В., Куманська Ю.О. Гомеостатичність	